

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Naše škola koná novou závěrečnou zkoušku ve firmě

Metodický materiál k zajištění praktické zkoušky podle jednotného zadání na reálném
pracovišti – ve firmě, v podniku, v soukromé podnikatelské instituci

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Tento materiál byl vytvořen v projektu POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Více informací o projektu najdete na www.projektpospolu.cz

Autorky: PhDr. Romana Jezberová, Ph.D.; Ing. Marcela Křemenová
Konzultantka: Ing. Taťána Vencovská
Jazyková korektura: Mgr. František Brož

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Obsah

Úvod	3
1. Proč je v oborech s výučním listem zavedena Nová závěrečná zkouška?	5
1.1 Co tvoří podstatu Nové závěrečné zkoušky?	5
1.2 Jaký je obsah jednotného zadání?	5
1.3 Jak se podílejí zaměstnavatelé na přípravě a realizaci nových závěrečných zkoušek?	6
2. Spolupráce školy a firmy při přípravě obsahu praktické zkoušky	8
2.1 Seznámení školy s tématy praktické zkoušky v jednotném zadání	8
2.2 Využití dílčí části praktické zkoušky pro firemní zadání	8
Modelové příklady ke kap 2.2	9
2.3 Praktická zkouška založená na firemním zadání	12
Modelový příklad ke kap 2.3	17
3. Organizace přípravy praktické zkoušky ve firmě	27
3.1 Spolupráce školy a firmy při zajišťování odborného výcviku	27
3.2 Legislativní rámec pro zabezpečení praktické zkoušky ve firmě	28
3.3 Plán organizačního zajištění praktické zkoušky ve firmě	31
4. Jaké mají školy zatím s praktickou zkouškou ve firmě zkušenosti	33
Závěr	35
Kontakty- na koho se obrátit v případě potřeby pomoci	35

Úvod

Vážení uživatelé,

metodický materiál, který jste právě otevřeli, byl vytvořen v rámci projektu POSPOLU - Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi, který podporoval především spolupráci škol se zaměstnavatelskou sférou. Projekt byl realizován v období let 2013–2015 a byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu.

Je určen pracovníkům škol, které vyučují obory poskytující střední vzdělání s výučním listem kategorie H a kategorie E, dále jen „obory“. Využijí jej také zástupci zaměstnavatelské sféry, především zástupci firem, podniků a jiných soukromých institucí, které s těmito školami spolupracují a pomáhají jim zajišťovat odborný výcvik žáků na svých pracovištích. Týká se totiž závěrečných zkoušek v oborech s výučním listem, které v období posledního desetiletí zaznamenaly veliké změny.

Protože závěrečné zkoušky finálně rozhodují o tom, zda žákovi bude, či nebude přiznáno dosažení odborné kvalifikace, musí reagovat na vývoj odborného vzdělání v oblasti kvalifikačních požadavků, soustavy oborů vzdělání, zavedení rámcových a školních vzdělávacích programů a rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli. Proto se reforma závěrečných zkoušek zaměřila zejména na podporu jejich propojení s vývojem ve výše uvedených oblastech.

V návaznosti na novelu školského zákona¹ vznikla počínaje školním rokem 2014–2015 pro školy povinnost konat písemnou, praktickou i ústní zkoušku podle jednotného zadání témat vytvořených speciálně pro každý obor s výučním listem. Tato témata jsou školám zprostředkována elektronicky a školy si z nich podle svých podmínek vybírají ta, která u jednotlivých zkoušek v daném oboru skutečně využijí.

Tento způsob zadávání témat a realizace závěrečných zkoušek nastolil, kromě řady jiných otázek, i potřebu řešit situaci v případě že je škola zvyklá konat praktickou zkoušku na reálném pracovišti, tj. v podniku, ve firmě, provozovně či jiné soukromé instituci, se kterou má smluvní vztah.

Možnost konat praktickou zkoušku jak ve škole, kde se žáci vzdělávali, tak i na pracovišti jiných osob, kde se koná praktické vyučování na základě dohody uzavřené mezi právnickou osobou, která vykonává činnost školy, a touto osobou, poskytuje školám platná školská legislativa². Jedná se o významnou část spolupráce škol se zaměstnavateli, která umožňuje žákům řešit praktické úkoly z budoucí profese již v průběhu studia v prostředí, které odpovídá realitě výkonu povolání. To je neocenitelná zkušenost, kterou musí nová závěrečná zkouška v zájmu žáků i jejich budoucích zaměstnavatelů zachovat a podporovat. Řada žáků navíc nalezne ve firmě, u níž absolvovali odborný výcvik, přímé pracovní uplatnění. Na tyto skutečnosti poukázaly zejména takové školy, které spolupráci s firmami při odborném výcviku a u závěrečných zkoušek při praktické zkoušce již dlouhodobě provozují.

¹ Aktuálně Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

² Aktuálně vyhláška č. 36 ze dne 4. března 2014, kterou se mění vyhláška č. 47/2005 sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, ve znění vyhlášky č. 126/2011 sb.

Jak ale umožnit škole a firmě tuto spolupráci, pokud je konkrétní obsah témat jednotného zadání praktické zkoušky již dopředu připraven?

V každém případě je třeba respektovat podmínky škol, ve kterých vykonávají žáci odborný výcvik v posledním ročníku na provozních pracovištích a profilují se podle zaměření firmem. Po zaškolení jsou tito žáci zapojeni do výrobního procesu a také praktická zkouška probíhá ve výrobě. Kvůli zajištění výroby (firma zpravidla nemůže v březnu předpokládat zakázky, které jsou aktuální v červnu), se konkrétní obsah zadání praktické zkoušky zpracovává až před konáním zkoušky. Z ekonomických důvodů není reálné požadovat po firmách, aby žáci vyráběli podle jednotného zadání jiné tzv. „zkušební“ výrobky a rozhodně by to nepodpořilo ochotu firem takto spolupracovat se školami.

Proto byla vytvořena tato metodická příručka, která Vám pomůže při přípravě a realizaci praktické zkoušky ve firmách, a to ať již s tím máte ve vaší škole zkušenosti, nebo o této možnosti zatím spíše uvažujete.

Co v příručce naleznete

V první kapitole příručky naleznete stručné informace o smyslu a uspořádání nových závěrečných zkoušek, tvorbě témat jednotného zadání pro příslušný obor s výučním listem a o podílu zástupců zaměstnavatelské sféry na tvorbě odborného obsahu témat závěrečných zkoušek.

Ve druhé kapitole se seznámíte se dvěma možnostmi, jak zajistit, aby se praktická zkouška, nebo její dílčí část, mohla konat na pracovišti firmy, a přitom proběhla v souladu s novými požadavky na povinné využívání témat stanovených v jednotném zadání závěrečných zkoušek pro příslušný obor školami. K oběma možnostem jsou zpracovány modelové příklady, které poskytují konkrétnější představu o tom, jak lze firemní zadání realizovat. V případě, že vaše škola hodlá realizovat celou praktickou zkoušku na pracovišti firmy, využijete zejména část 2.3 této kapitoly, která obsahuje metodické pokyny k rozpracování firemního zadání tématu praktické zkoušky do potřebných podkladů.

Ve třetí kapitole se příručka zabývá širším kontextem konání praktické zkoušky ve firmě. Jedná se o podmínky spolupráce školy a firmy při zajišťování odborného výcviku; legislativního rámce platného pro zabezpečení praktické zkoušky ve firmě a plánování přípravy a realizace praktické zkoušky podle firemního zadání. Často se totiž jedná o činnosti a aktivity, které jsou zejména pro školy, které s tímto způsobem konání praktické zkoušky nemají zkušenosti, nestandardní.

Ve čtvrté kapitole jsou zaznamenány a zveřejněny některé zkušenosti z provádění praktické zkoušky ve firmě a názory na to, jak lze zabezpečení takto konané zkoušky optimalizovat. V rámci POSPOLU je zpracovali učitelé z odborných škol, ve kterých se již tento způsob realizace praktické zkoušky zavedl.

Doufáme, že vám i vašim spolupracujícím zaměstnavatelům tato příručka pomůže realizovat praktickou zkoušku na pracovištích firem a ujistit se, že splňujete veškeré požadavky stanovené školskou legislativou i platnými pracovně-právními předpisy.

Pracovníci NÚV a projektu POSPOLU

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

1. Proč je v oborech s výučním listem zavedena Nová závěrečná zkouška?

Současná podoba nové závěrečné zkoušky byla postupně vytvářena od roku 2005 v systémovém projektu ESF Kvalita I (2005–2008), v národním projektu Nová závěrečná zkouška (2009–2012) a navazujícím projektu Nová závěrečná zkouška 2 (2012–2015).³

Podnět k jejímu vývoji daly samotné odborné školy. Poukazovaly na to, že pokud si každá škola připravuje v oborech s výučním listem, které vyučuje, závěrečnou zkoušku sama, může mít tato důležitá zkouška na jednotlivých školách velmi rozdílnou úroveň. V některých školách pak do závěrečné zkoušky není zařazena (například z materiálních a technických důvodů) odborná tematika, která je pro výkon profese v oboru velmi důležitá či aktuální. To znevažuje hodnotu výučního listu, který by měl zaměstnavatelům zaručovat, že absolvent oboru zvládá základy odborného výkonu profese, pro kterou byl vyučen. Některé ze škol proto rozhodly při přípravě témat závěrečných zkoušek spolupracovat a vytvářet tzv. jednotná zadání závěrečných zkoušek pro obor.

Tak se začala vyvíjet podoba nových závěrečných zkoušek (NZZ) a postupem času se dotýkala stále vyššího počtu oborů.

1.1 Co tvoří podstatu Nové závěrečné zkoušky?

- Oproti předchozímu období, kdy si učitelé zpracovávali témata závěrečných zkoušek v jednotlivých oborech přímo ve školách, přináší NZZ zásadní změnu v tom, že pro každý obor s výučním listem bylo vytvořeno jednotné zadání témat závěrečné zkoušky (JZZ). Toto zadání od školního roku 2014–2015 povinně využívají všechny odborné školy, které příslušný obor vyučují. Podporuje to srovnatelnost závěrečné zkoušky v daném oboru a umožňuje to jasně stanovit, co souvisí s důležitými kvalifikačními požadavky na výkon příslušné profese, a co se má při závěrečné zkoušce ověřit.
- Přípravu témat jednotného zadání mají na starosti učitelé odborných škol, kteří kladou důraz na aplikaci odborné teorie v praktických úkolech a otázkách a berou v potaz reálné vzdělávací schopnosti žáků těchto oborů. Zúčastňují se jí rovněž odborníci z praxe a je využíván kvalifikační standard kvalifikace, ke které vzdělávání v oboru směřuje. Obsah závěrečné zkoušky je tak úžeji spjat s aktuálními potřebami vývoje v profesi.
- Do závěrečné zkoušky byly zařazeny dosud netradiční prvky – obecný přehled ze světa práce a možnost využívat u ZZ výsledky samostatné odborné práce (podle potřeb oboru). To by mělo podporovat zaměstnatelnost a finanční gramotnost žáků oborů s výučním listem a jejich orientaci na trhu práce.
- Jednotné zadání závěrečných zkoušek nenaruší přiměřenou míru autonomie škol, protože ty mají možnost doplnit (podle vymezených pravidel) povinné zadání o svá specifika, vyjádřená ve školních vzdělávacích programech (ŠVP).

1.2 Jaký je obsah jednotného zadání?

Podoba jednotného zadání závěrečné zkoušky navazuje na tradiční a dlouhodobě prakticky ověřenou podobu ukončování přípravy učňů na povolání. Ponechává rozdělení závěrečné zkoušky do tří relativně samostatných zkoušek – písemné, praktické a ústní. Rovněž podstatné organizační záležitosti spojené

³ Podrobnosti naleznete na <http://www.nuv.cz/nzz2/o-projektu>

s jejich realizací (např. časové limity pro jednotlivé zkoušky, způsob zadávání témat žákům volbou či losováním apod.) jsou v souladu s již před lety ustanovenými prováděcími předpisy. Formální záležitosti tj. veškeré podklady, které vyučující i žáci při ZZ využívají, jsou v jednotném zadání jednotlivých oborů uspořádány podle shodné rámcové struktury. Tvůrci jednotného zadání je pak uzpůsobují konkrétním potřebám daného oboru.

Dokument jednotného zadání obsahuje

- základní informace o jednotném zadání oboru, tj. údaje o garantovi jednotného zadání, autorech témat a školách, ve kterých působí a údaje o tom, jak byl využit kvalifikační standard kvalifikace, na kterou vzdělávání v oboru žáky připravuje;
- přehledný obsah jednotného zadání - tj. přehled o počtech a uspořádání témat jednotlivých zkoušek – písemné, praktické a ústní (proto, že zadání některých oborů čítají více než několik set stran);
- obecné pokyny k zajištění závěrečné zkoušky a organizační pokyny k jednotlivým zkouškám včetně anotací obsahu témat jednotlivých zkoušek

Rovněž témata jednotlivých zkoušek jsou zpracovávána podle jednotných požadavků na jejich uspořádání: V kompletní podobě, se kterou pracují učitelé, obsahuje každé téma podklady uvedené v rámcové struktuře tématu jednotného zadání příslušné zkoušky, viz kap. 2.

1.3 Jak se podílejí zaměstnavatelé na přípravě a realizaci nových závěrečných zkoušek?

Začlenit novou závěrečnou zkoušku do systému odborného vzdělání by se nepodařilo, pokud by se odehrávalo bez systematické a dlouhodobé spolupráce škol se zaměstnavateli. Spolupráce učitelů jako tvůrců témat jednotného zadání, se zaměstnavateli, zastoupenými tzv. odborníky z praxe, umožňuje dosáhnout toho, aby obsah témat odpovídal aktuálním potřebám vývoje v profesi i výkonu profese na trhu práce.

Odborníci z praxe jsou zapojeni do vývoje závěrečných zkoušek několika způsoby:

- V přípravném procesu mají, v roli tzv. schvalovatelů témat závěrečných zkoušek, povinnost každé téma prohlédnout. Pak je buď schválí, čímž potvrdí, že téma je po odborné stránce v pořádku (tj. že neobsahuje odborné chyby, není zastaralé v oblasti technologií, v užívání odborné terminologie, v používání oborových norem apod.), nebo je neschválí a v komentáři objasní, v čem spatřují chybu, či jiný odborný problém v obsahu tématu.
- Podávají návrhy na aktualizaci jednotného zadání v příslušném oboru (například návrhy na začlenění nové obsahové oblasti, jakou byla potřeba zařazení témat zaměřených na obrábění na CNC strojích do zadání oboru Nástrojař). Mohou ovlivnit i celkovou podobu jednotného zadání oboru (např. podnět k zařazení samostatné odborné práce do praktické zkoušky u oboru Montér suchých staveb, podnět k zařazení testů do písemné zkoušky v oboru Zahradnické práce apod.). Jejich připomínky jsou využívány k opravám a aktualizaci jednotného zadání daného oboru.
- Průběžně jsou rovněž k dispozici tvůrcům témat jednotného zadání k odborným konzultacím. To je důležité hlavně v situaci, kdy mezi autory témat a školami, které zadání využívají, panují na danou odbornou problematiku názorové neshody. V řadě oborů jde totiž vývoj v technologiích, odborné terminologii a normách velmi rychle dopředu, a ne všechny školy jej stačí zaznamenat. Vyučují žáky

tzv. „postaru“ a poté se diví, pokud v jednotném zadání naleznou část obsahu, která neodpovídá tomu, co žáky ve škole učily, což následně písemně připomínají.

Zástupci zaměstnavatelské sféry jsou zaangažováni nejenom do přípravy jednotného zadání, ale podílejí se aktivně i na realizaci závěrečných zkoušek. Zde je ze zákona dána povinná účast odborníků z praxe u závěrečných zkoušek. Ta se v současnosti již dlouhodobě realizuje, ovšem přináší i reálné problémy, které je nezbytné v budoucnu vyřešit: například podmínky pro účast odborníka z praxe ve zkušební komisi by měly být v rovině legislativní a ekonomické podrobněji stanoveny; svazy, komory, asociace apod. by měly mít na spolupráci škol se sociálními partnery své experty; školy by měly za tímto účelem pověřené kontaktní osoby; odborník z praxe by měl být k účasti na ZZ oficiálně delegován a poté být povinně zaměstnavatelem uvolněn ze zaměstnání; v případě ztráty zisku by zaměstnavateli měla být poskytnuta vhodná kompenzace; organizační otázky a platové podmínky účasti odborníka u ZZ by měly být právně zakotveny; rovněž školská sféra by měla upřesnit své požadavky v této oblasti spolupráce atp.

2. Spolupráce školy a firmy při přípravě obsahu praktické zkoušky

Než se začnete zabývat odborným obsahem praktické zkoušky, kterou budou žáci vykonávat ve firmě, je třeba seznámit se s tématy praktické zkoušky v oboru stanovenými v jednotném zadání. Získáte tak představu o obsahu i náročnosti praktické zkoušky konané ostatními školami, které obor vyučují, což se Vám při přípravě praktické zkoušky ve firmě bude velmi hodit.

2.1 Seznámení školy s tématy praktické zkoušky v jednotném zadání

Jednotná zadání závěrečné zkoušky pro jsou každoročně zpravidla od března vystavována na webovém portálu internetového informačního systému projetu Nová závěrečná zkouška na adrese <https://skoly.nzz.nuov.cz>. Přístup k nim má ředitel školy, který poštou získal přístupové údaje do systému. Jedná se o uživatelské jméno – REDIZO školy a heslo, které mu bylo doporučeně zasláno poštou. Na tomto portálu má každá škola na základě údajů ze školského rejstříku svoji kartu, obsahující seznam všech oborů, které má schválené pro výuku.

Jako ředitel školy (nebo jím pověřené osoby) se přihlásíte do portálu obdrženými přístupovými údaji. Zde se dostanete na kartu školy, kde pro každý obor, u kterého potřebujete získat jednotné zadání, provedete registraci spočívající ve vyplnění údajů o počtech žáků daného oboru v posledním ročníku. V případě, že nemáte žáky ve třetím ročníku, vyplníte 0. Po kliknutí na odkaz „škola“ v pravém horním rohu zkontrolujete a opravíte údaje o své škole (adresu, kontakty) a následně získáte jednotné zadání ke stažení zpracované v pdf souboru ve verzi pro zkoušející.

Po stažení témat praktické zkoušky tak získáte všechna témata stanovená v jednotném zadání pro daný školní rok obsahující veškeré podklady k praktické zkoušce určené jak pro žáky, tak i pro zkoušející (tzn. organizační pokyny, správná řešení, pravidla hodnocení apod.).

Poté, když se seznámíte s tématy praktické zkoušky v jednotném zadání, musíte se rozhodnout, v jakém rozsahu ovlivní požadavky a podmínky firmy celkovou podobu praktické zkoušky ve Vaší škole. Je zcela možné, že podstatnou část praktické zkoušky bude škola moci převzít z témat jednotného zadání a firemní požadavky zařadí do zkoušky pouze jako specifické doplnění obsahu tématu vybraného z jednotného zadání. V takovém případě postupujete tak, že pro firemní zadání využijete pouze část praktické zkoušky.

2.2 Využití dílčí části praktické zkoušky pro firemní zadání

V každém jednotném zadání je v organizačních pokynech pro konání praktické zkoušky uvedeno, jak dlouho (kolik hodin) tato zkouška podle jednotného zadání pro daný obor trvá. To je stanoveno v souladu s vyhláškou č. 47/2005 Sb. v platném znění, podle které koná žák praktickou zkoušku nejdéle 3 dny⁴ a v jednom dni trvá praktická zkouška nejvýše 7 hodin. Legislativně zakotvenou maximální délku praktické zkoušky (21 hodin) tudíž nelze překročit.

V převážné většině oborů s výučním listem však není maximální délka praktické zkoušky plně využita (zkouška trvá například jeden den - 7 hodin v oboru elektrikář, nebo dva dny - 14 hodin v oboru strojní mechanik, či tři dny po šesti hodinách - 18 hodin v oboru kuchař - číšník apod.). Zbývající časový prostor (do výše uvedených 21 hodin) pak můžete či nemusíte ve škole využít pro případné zařazení tzv. školní

⁴ U oborů skupiny 81 umění a užité umění 2 až 4 týdny.

části praktické zkoušky. Obsah této školní části je vyhrazen k ověření specifik školního vzdělávacího programu, profilaci školy či regionální specifika a jeho stanovení je plně v kompetenci ředitele školy.

Jestliže tedy můžete ve škole využít obsah tématu praktické zkoušky z jednotného zadání oboru, ale zároveň potřebujete při praktické zkoušce ověřit také to, co se žáci při výuce odborného výcviku ve firmě naučili navíc, můžete při praktické zkoušce využít tento zbylý čas (určený pro tzv. školní část) pro firemní zadání.

Je ale třeba zdůraznit, že v souladu s organizačními pokyny k praktické zkoušce, uvedenými v jednotném zadání, může hodnocení výkonu žáka při řešení tohoto doplňujícího firemního zadání zkoušky, ovlivnit celkový výsledek praktické zkoušky nejvýše o jeden stupeň. A pokud žák neuspěje při řešení té části praktické zkoušky, která se koná podle jednotného zadání, je klasifikován stupněm „5 – nedostatečný“ z celé praktické zkoušky, a to i kdyby byl u řešení části s firemním zadáním úspěšný.

Jde zde tedy hlavně o to, aby žáci při závěrečné zkoušce mohli prokázat, že se ve vaší škole naučili něco „navíc“ a získali ještě jiné odborné dovednosti a vědomosti, než ty, které jsou standardně vyučovány v příslušném oboru. To je rozhodně motivující pro zaměstnavatele, kteří hledají pracovníky pro svá leckdy specificky zaměřená pracoviště a výrobní provozy.

Modelové příklady ke kap 2.2

MODELOVÝ PŘÍKLAD č. 1 – obor 23-65-H/01 – STROJNÍK

V tomto oboru vzdělání je délka konání praktické zkoušky stanovena na 1 den, celkem 7 hodin – viz znění organizačních pokynů.

JEDNOTNÉ ZADÁNÍ ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK ŠK. R. 2014/2015 červen

23-65-H/01 – STROJNÍK

PRAKTICKÁ ZKOUŠKA

TÉMA:

Organizační pokyny

Ředitel školy převezme z jednotného zadání libovolný počet témat. Pokud je stanoveno více než jedno téma, žák si jedno téma vylosuje.

Podle vyhlášky č. 47/2005 Sb. koná žák praktickou zkoušku nejdéle 3 dny. V jednom dni trvá praktická zkouška nejdéle 7 hodin.

Praktická zkouška podle JZZZ trvá 1 den, celkem 7 hodin.

Zbývajícím časovým prostorem škola může či nemusí využít pro případné zařazení školní části závěrečné zkoušky zaměřené např. na témata orientovaná na její profilaci, regionální specifika atd. Hodnocení školní části, pokud je školou zařazena, ovlivňuje celkové hodnocení výkonu žáka u praktické zkoušky maximálně v rozmezí jednoho klasifikačního stupně; jestliže žák neuspěje při řešení tématu jednotného zadání praktické zkoušky, pak je klasifikován stupněm „5 - nedostatečný“, i když při řešení školní části bude úspěšný.

Vybraná témata jednotného zadání realizuje škola v plném rozsahu.

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Škola zajistí prostory a potřebné vybavení pro konání praktické zkoušky. Praktická zkouška se může konat jak ve škole, kde se žáci vzdělávali, tak i na pracovišti jiných osob, kde se koná praktické vyučování na základě dohody uzavřené mezi právnickou osobou, která vykonává činnost školy, a touto osobou.

Hodnocení a klasifikace praktické zkoušky probíhá v souladu s pravidly, která jsou součástí jednotného zadání.

V průběhu zkoušky je žák povinen dodržovat předpisy BOZP, požární a hygienické předpisy a používat předepsané osobní ochranné prostředky.

Obsah témat praktické zkoušky stanovených v jednotném zadání tohoto oboru je zaměřen na praktickou aplikaci vědomostí a prokázání odborných dovedností vyžadovaných pro výkon různých typových pozic souvisejících s odborným výkonem profese Strojník. Témata jsou zde zaměřena např. na základy strojírenství - zhotovení dílce podle výkresové dokumentace, servisní prohlídky, údržbu různých strojů a zařízení, příp. opravu a výměnu jejich součástí (např. oprava pásových podvozků rypadla, oprava kotoučové brzdy kola přistaveného stroje nebo vozidla, výměna provozních kapalin na určeném stavebním stroji apod.).

V regionu školy, která obor Strojník vyučuje, funguje firma, která se zabývá výrobou, montáží a servisem zdvihacích plošin a zařízení a škola s ní spolupracuje. Někteří žáci školy absolvují (dle svého zájmu) v této firmě část odborného výcviku. Získají tak kromě základních dovedností a vědomostí z oblasti strojírenství, pro které se v oboru vyučili, i nadstandardní odborné vědomosti a dovednosti z oblasti zdvihacích zařízení. Firma má zájem na tom, aby se u závěrečných zkoušek prokázalo, že absolventi oboru jsou kvalifikováni pro práci se zdvihacími plošinami. Ve spolupráci se školou proto firma navrhne jakou součást praktické zkoušky takto obsahově zaměřené firemní zadání, včetně popisu organizace práce a BOZP při realizaci části praktické zkoušky v jejích prostorách v reálném provozu. Časový limit, který k tomu má k dispozici, jsou dva dny po 7 hodinách, tj. celkem 14 hodin. Výhodou pro školu je, že někteří žáci naleznou ve firmě bezprostředně po ukončení studia přímé pracovní uplatnění. Výhodou pro firmu je, že si může žáky profilovat podle svých potřeb, sledovat jejich profesní vývoj a vybrat si z nich ty nejlepší.

MODELOVÝ PŘÍKLAD Č. 2- OBOR 41-51-H/01 ZEMĚDĚLEC – FARMÁŘ

Rovněž v tomto oboru vzdělání je délka konání praktické zkoušky stanovena na 1 den, celkem 7 hodin. Obsah témat praktické zkoušky stanovených v jednotném zadání je zaměřen na prokázání odborných dovedností a vědomostí standardně vyžadovaných pro výkon budoucí profese. Z oblasti mechanizace jsou zde ověřovány dovednosti a vědomosti spojené například s technickou údržbou a opravou traktoru, nebo ovládání mechanizace pomocí GPS technologie; z oblasti živočišné výroby jde například o chov prasat, dojníc, koní a drobných hospodářských zvířat a o znalosti problematiky veterinární prevence; z rostlinné výroby se pak ověřují způsobilosti potřebné pro pěstování a sklizeň tržních plodin, hnojení statkovými a průmyslovými hnojivy atd.

Škola, která obor Zemědělec – farmář vyučuje, spolupracuje se pštroší farmou a někteří žáci školy absolvují v této firmě část odborného výcviku. Firma nabízí absolventům školy přímé pracovní uplatnění, a proto má zájem na tom, aby se i u závěrečných zkoušek prokázalo, že absolventi oboru jsou kvalifikováni pro výkon profese i ve specifikách chovu pštrosa. Ve spolupráci se školou proto firma navrhne jakou součást praktické zkoušky takto obsahově zaměřené firemní zadání opět včetně popisu

organizace práce a BOZP při realizaci části praktické zkoušky v reálném provozu. Další podmínky (časové možnosti a výhody pro jednotlivé strany) jsou analogické s modelovým příkladem č. 1.

Obdobným způsobem lze postupovat v převážné většině oborů s výučním listem, kde se po vyřešení tématu z jednotného zadání dá využít další čas na konání praktické zkoušky do maxima stanoveného legislativou.

2.3 Praktická zkouška založená na firemním zadání

Jinou možností je, že vaše škola spolupracuje s firmou tak, že odborný výcvik žáků ve vyšších ročnících probíhá výhradně na pracovišti firmy. Odborný obsah praktické zkoušky by tudíž měl být zcela založen na firemním zadání. V takovém případě je třeba vytvořit ve škole téma praktické zkoušky s firemním zadáním tak, aby naplňovalo požadavky kladené na jednotné zadání závěrečných zkoušek v daném oboru po stránce formální i obsahové.

Náležitosti tématu praktické zkoušky

Každé téma praktické zkoušky stanovené v jednotném zadání obsahuje následující náležitosti:

organizační pokyny
název tématu (nemusí být)
vybavení pracoviště
pokyny pro žáka
zadání
technická, výkresová, obrázková dokumentace k tématu (u některých oborů)
správné řešení (je-li to zapotřebí pro hodnocení)
hodnocení, kritéria a pravidla - bodové hodnocení

Stejně podklady musí obsahovat i téma praktické zkoušky, bude-li zkouška konána ve firmě, protože v případě kontroly musí být transparentně prokazatelná srovnatelná úroveň náročnosti firemního zadání s ostatními tématy praktické zkoušky v oboru.

Postup školy v tomto případě je následující:

Zpracujete si organizační plán zajištění praktické zkoušky ve firmě (viz kapitulu 3) a v souladu s ním zařídíte rozpracování firemního zadání do požadované formální podoby:

- Jako škola zodpovědná za vzdělávání žáků přebíráte zodpovědnost také za obsah tématu praktické zkoušky konané na pracovišti firmy. Tzn., že dohlížíte na to, aby obsah tématu splňoval standardní požadavky stanovené v RVP oboru vzdělání a byl v souladu s kvalifikačními požadavky na výkon profese v daném oboru i přesto, že není zpracován v rámci témat stanovených v jednotném zadání.
- Domluvíte si s firmou, aby Vám dodala nejpozději do 14 dnů před termínem praktické zkoušky (v krajním případě do 7 dnů) zadání tématu včetně popisu základních úkonů (operací), které žák bude u praktické zkoušky řešit. Jedná se o obsah praktické zkoušky, který bezprostředně vyplývá z potřeb firmy (např. zhotovení výrobku či součásti výrobku dle aktuální zakázky firmy, provádění pracovních úkonů a činností dle požadavků konkrétních zákazníků firmy apod.).
- Ujistíte se, že zadání tématu umožňuje ověřovat odborné dovednosti související s výkonem profese, ke které obor vzdělání směřuje.
- Ve spolupráci s firmou zpracujete veškeré náležitosti tématu, které obsahují témata praktické zkoušky stanovená v jednotném zadání pro obor, tj.: organizační pokyny,

vybavení pracoviště, pokyny pro žáky, příp. technickou a výkresovou dokumentaci (je-li k řešení tématu potřebná), správné řešení (pokud je zapotřebí k následnému hodnocení výkonů žáka) hodnocení, kritéria a pravidla.

Využití tématu Praktická zkouška ve firmě z jednotného zadání oboru

Ke zpracování výše uvedených náležitostí tématu využijte opět informační internetový systém Nové závěrečné zkoušky, kam se přihlásíte stejným způsobem, jaký je uveden v kapitole 2.1 Zde naleznete mezi tématy jednotného zadání praktické zkoušky volné (resp. obsahově nenaplněné) téma s názvem **Praktická zkouška ve firmě**. Toto téma si stáhnete ve formátu pdf. a zjistíte, v jaké podobě je třeba jednotlivé náležitosti tématu rozpracovat.⁵

Obsah tohoto tématu je rovněž uveden v otevřeném dokumentu (Word) s názvem **Praktická zkouška ve firmě. doc. uloženém** v části Přílohy.

Tento soubor si stáhnete do svého počítače. Již vytvořené metodické texty, které přímo pro tvorbu tématu nevyužijete, odstraníte. Další již připravené texty budete podle potřeb školy a firmy upravovat, a doplňovat vlastními texty souvisejícími s konkrétním zadáním tématu.

Jedná se o:

1. Doplnění délky konání praktické zkoušky do organizačních pokynů

Při rozpracování části „Organizační pokyny“ využijete text, který je již v tomto podkladu uveden, a doplníte, jak dlouho bude ve skutečnosti konání praktické zkoušky na pracovišti firmy trvat (v souladu s platnou legislativou již uvedenou v textu).

2. Doplnění informací o vybavení pracoviště a BOZP

Část tématu nazvaná „Vybavení pracoviště“ musí obsahovat základní údaje o materiálním a technickém vybavení pracoviště (tj. pomůcky, nářadí, nástroje, materiály apod.), které žák bude využívat při řešení tématu, případně stroje a zařízení na kterých bude pracovat. Rovněž musí obsahovat podrobné údaje vztahující se k zajištění BOZP v průběhu praktické zkoušky v přímém provozu. Tyto náležitosti zpravidla zpracovává firma, ale je velmi žádoucí, aby je zpracovávala ve spolupráci s vaší školou, která nese odpovědnost za bezpečný průběh závěrečných zkoušek.

3. Doplnění pokynů pro žáka

Při rozpracování části „Pokyny pro žáka“ opět využijete text, který je již v tomto podkladu uveden, doplníte délku konání praktické zkoušky ve firmě a stanovíte ve spolupráci s firmou další pokyny a zásady, které musí žák v průběhu zkoušky konané v provozu znát a dodržovat.

4. Zpracování firemního zadání

Do této části dokumentace doplňte zadání zpracované firmou. Zadání tématu musí obsahovat úkoly či pracovní operace, které bude žák v rámci tématu řešit. Firma zde může stanovit libovolný počet úkolů či operací, které je průměrný žák schopen v čase určeném pro praktickou zkoušku zvládnout. Škola dohlíží na to, aby zadání bylo zformulováno pro žáky srozumitelně, bylo dostatečně konkrétní a

⁵ V době přípravy tohoto materiálu bylo toto téma možné získat z jednotného zadání v následujících 12 oborech vzdělání: 23-51-H/01 Strojní mechanik, 23-52-H/01 Nástrojař, 23-55-H/01 Klempíř, 23-55-H/02 Karosář, 23-56-H/01 Obráběč kovů, 23-68-H/01 Mechanik opravář motorových vozidel, 26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud, 33-56-H/01 Truhlář, 33-59-H/01 Čalouník, 36-52-H/01 Instalatér, 39-41-H/01 Malíř a lakýrník, 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů. V případě zájmu o toto téma u dalších oborů lze kontaktovat v NÚV-Ing. Danu Kočkovou.

obsahovalo veškeré informace potřebné pro řešení tématu. Při rozpracování firemního zadání do dokumentace tématu se používá přímé oslovení a žákům je třeba vždy vykat.

5. Zpracování a poskytnutí technické a výkresové dokumentace

V řadě oborů (zejména technického charakteru) je třeba předložit žákům k řešení tématu konkrétní technickou a výkresovou dokumentaci. Tuto dokumentaci zpracovává firma (příp. ji má již déle zpracovanou) a škola dbá na to, aby byla přiřazena k tématu. Pokud však tato dokumentace obsahuje informace, které firma nehodlá zpřístupnit veřejnosti (např. výrobní výkresy firmy), musí být v podkladech k řešení tématu na tomto místě uvedeny odkazy na zdroje technické dokumentace. Jedná se například o názvy a čísla výrobních výkresů, autorství, datum jejich zpracování apod. Rovněž zde musí být poskytnuty informace o možnostech případné kontroly technické dokumentace ze strany školských kontrolních orgánů.

6. Vypracování správného řešení

V mnoha oborech je součástí témat praktické zkoušky také tzv. „Správné řešení“. Jedná se zejména o technické obory, kdy jsou zde uvedeny například parametry kvality zhotoveného výrobku, schéma vyrobeného nástroje či výrobku, konkretizace technologického postupu – posloupnost a soupis pracovních operací a časové údaje k jejich zvládnutí, v případě matematických výpočtů jejich výsledky apod. Tento podklad pak používají hodnotitelé při hodnocení výsledků žáka. Pokud je tedy důležitý i ve vaší škole pro konání praktické zkoušky ve firmě, zajistěte, aby jej firma vypracovala a poskytla jako podklad nezbytný k hodnocení výkonů žáků při řešení tématu.

7. Upřesnění kritérií a pravidel hodnocení

Každé téma praktické zkoušky má v jednotném zadání vypracovaná kritéria a pravidla pro hodnocení žáků. To platí také pro téma konané ve firmě, kde ve škole musíte rozpracovat tento podklad v souladu s tím, jak jsou hodnocena ostatní témata praktické zkoušky zařazená do jednotného zadání oboru. Ve volném tématu *Praktická zkouška ve firmě* je proto vytvořena část určená ke zpracování tohoto podkladu nazvaná „Hodnocení - kritéria a pravidla“.

Pro hodnocení se používá bodový systém a převod bodů na klasifikaci a je třeba dodržet formální úpravy zde připravených tabulek.

- Nejprve stanovte maximální počet bodů, které žák může za řešení tématu získat. Pro stanovení celkového počtu bodů se inspirujte počtem/počty bodů, kterými jsou hodnocena ostatní témata praktické zkoušky, stanovená v jednotném zadání oboru. Usilujte o srovnatelnost mezi nimi a počtem bodů, které pro firemní téma ve škole stanovíte.
- Dále stanovte maximální počty bodů, které může žák získat za řešení jednotlivých částí resp. složek tématu (tj. např. za dílčí pracovní úkony a operace, za kvalitu práce, dodržení technologie, využívání technické dokumentace a norem, splnění práce ve stanoveném času, plnění požadavků na BOZP apod.). Tyto údaje zpracujte s využitím již připravených tabulek.
- Pro převody bodů dosažených žákem na klasifikaci se řiďte tabulkou č. 2., která uvádí rozptýl procentních bodů pro jednotlivé klasifikační stupně. Dodržení stanovených procentních bodů při převodu bodového hodnocení na známky, je při hodnocení praktické zkoušky závazné. Proto, v případě, že pro téma stanovíte jiný celkový počet bodů než 100, musíte převod bodů na známky přepočítat. K tomu použijte excellovský

soubor ***Převod bodů na klasifikaci.xlsx***, který rovněž naleznete v části Přílohy a opět si jej stáhnete do počítače. V každém případě pak platí, že žák je klasifikován nedostatečně, pokud nedosáhne 50 procentních bodů z celkového počtu bodů stanoveného pro téma.

Účelem tohoto jednotného způsobu hodnocení je posílit objektivitu hodnocení praktické zkoušky v oboru a podpořit srovnatelnost náročnosti této zkoušky mezi školami.

Modelový příklad ke kap 2.3

MODELOVÝ PŘÍKLAD - OBOR 41-55-H/01 OPRAVÁŘ ZEMĚDĚLSKÝCH STROJŮ

Modelový příklad ukazuje zpracování podkladů k firemnímu zadání tématu praktické zkoušky s využitím podkladů uložených v tématu Praktická zkouška ve firmě (v provedení doc)

1. ORGANIZAČNÍ POKYNY

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě
Název tématu: - nemusí být - pakliže je, doplní jej firma nebo škola

Organizační pokyny

Praktická zkouška se koná výhradně na pracovišti jiných osob, kde se koná praktické vyučování na základě dohody uzavřené mezi právnickou osobou, která vykonává činnost školy a touto osobou (dále firmou).

Název a sídlo firmy – doplní škola

Ředitel školy na základě zadání zpracovaného firmou stanoví nejméně jedno téma praktické zkoušky. V případě, že firma zpracuje zadání pro více témat, stanoví ředitel tato témata a žák si jedno téma vylosuje.

Z důvodu organizace výroby zpracuje firma konkrétní zadání tématu praktické zkoušky 1 až 2 týdny před začátkem zkoušky a v tomto časovém limitu jej dodá škole.

Datum převzetí zadání firemního tématu školou – doplní škola

Škola se seznámila se zadáním tématu a potvrzuje, že odborný obsah tématu je v souladu s požadavky stanovenými v RVP oboru vzdělání 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů, umožňuje prokázat dosažení úkonů podstatných pro výkon profese stanovených v kvalifikačním standardu odborné kvalifikace, ke které vzdělávání v oboru směřuje, a je aktuální z hlediska vývoje požadavků praxe v uvedené firmě.

Podle vyhlášky č. 47/2005 Sb. v platném znění koná žák praktickou zkoušku nejdéle 3 dny. V jednom dni trvá praktická zkouška nejvýše 7 hodin.

V souladu s vyhláškou č. 47 /2005 Sb. trvá praktická zkouška konaná na pracovišti firmy 2 dny po 7 hodinách, tj. celkem 14 hodin – doplní škola.

V jednom dni žák plní úkoly č. 1- č. 3, uvedené v zadání, ve druhém dni plní žák úkol č. 4. Maximální časová dotace na plnění úkolu č. 1- č. 3 je 120 minut pro úkol, pro úkol č. 4 je maximální časová dotace 300 minut.

Zbývající čas je určen přestávkám, které stanoví a organizuje pedagogický dozor.

- údaje o časech a další podrobnosti doplňuje škola

Škola ve spolupráci s firmou zpracovala podklady pro hodnocení a klasifikaci praktické zkoušky v souladu s pravidly stanovenými v jednotném zadání oboru.

V průběhu zkoušky je žák povinen dodržovat předpisy BOZP, požární a hygienické předpisy a používat předepsané osobní ochranné prostředky.

V případě potřeby doplní škola další údaje k organizaci zkoušky, např. termín a čas nástupu na pracoviště firmy, termín, čas a další údaje k průběhu a k ukončení zkoušky, apod.

2. VYBAVENÍ PRACOVIŠTĚ

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Vybavení pracoviště

Materiály:

- mazací tuk a olej
- nafta na doplnění palivové nádrže
- těsnicí papír
-
- *doplní škola ve spolupráci s firmou*

Pracovní nářadí a nástroje

- montážní nářadí, montážní klíče a přípravky
- momentový klíč
- vytahovák vložek
- vymezovací podložky
- nýťovací nářadí
- kladivo
-
- *doplní škola ve spolupráci s firmou*

Zařízení

- zvedací a zajišťovací zařízení
- přívěs za traktor
-
- *doplní škola ve spolupráci s firmou*

Stroje

- Kolové traktory
- Stroje na zpracování půdy + setí
- Stroje na sklizeň píce a kukuřice
- Stroje na okopaniny a chemickou ochranu rostlin
- Kombajn na sklizeň obilí
-
- *doplní škola ve spolupráci s firmou*

Zajištění BOZP:

Žáci se dostaví ke konání praktické zkoušky v pracovních oděvech (montérky) vybaveni stanovenými ochrannými pracovními pomůckami... *doplní škola ve spolupráci s firmou.*

Pedagogický dozor před zahájením zkoušky sdělí, resp. zopakuje žákům veškeré důležité pokyny k dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pohybu na provozním pracovišti firmy, nakládání se svěřenými nástroji, stroji a zařízeními, chování při zjištění problémů či závad, dodržování pokynů pedagogického dozoru, časů na přestávky a přesuny mezi pracovišti apod. ...*doplní škola ve spolupráci s firmou.*

3. POKYNY PRO ŽÁKA

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Pokyny pro žáka

1. Na řešení tématu praktické zkoušky máte *2 dny, celkem 14 hodin.*
 - *v prvním dni budete plnit úkoly č. 1- č. 3 uvedené v zadání; maximální čas na plnění úkolu č. 1- č. 3 je 120 minut pro úkol*
 - *ve druhém dni budete řešit úkol č. 4, který má dvě části; maximální čas na plnění celého úkolu č. 4 je 300 minut*
 - *dodržujte veškeré pokyny učitele/instruktora k organizaci práci a čas stanovený na přestávky a přesuny na pracovišti – doplňuje škola*
 2. Pozorně si pročtěte zadání a výkresovou, obrázkovou, technickou dokumentaci.
 3. Práci budete provádět na zemědělských strojích, které vám přidělí učitel.
 4. V průběhu praktické zkoušky dodržujte důsledně předpisy BOZP, hygienické předpisy a předpisy požární ochrany.
 5. Na pracovišti udržujte pořádek, jakékoliv problémy či závady ihned oznamte pedagogickému dozoru.
 - 6.
 - 7.
- Další podrobnosti doplňuje škola ve spolupráci s firmou.*

Podmínkou pro úspěšné zvládnutí praktické zkoušky, je, že se zúčastníte všech částí zkoušky podle zadání.

Poznámka: žák tyto pokyny obdrží současně se zadáním tématu.

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

4. ZADÁNÍ

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Zadání

V průběhu praktické zkoušky budete pracovat na zemědělských strojích, které vám přidělí učitel z následujících typů zemědělských strojů:

- Kolový traktor
- Stroj na zpracování půdy + setí
- Stroj na sklizeň píce a kukuřice
- Stroj na okopaniny a chemickou ochranu rostlin
- Kombajn na sklizeň obilí

Budete řešit opravu zemědělského stroje se závadou, provedete obsluhu, údržbu a seřízení zemědělského stroje, diagnostikujete závadný díl stroje a objednáte nový náhradní díl.

Absolvování všech částí stanoveného zadání je podmínkou pro úspěšné zvládnutí praktické zkoušky.

PRVNÍ DEN PRAKTICKÉ ZKOUŠKY:

Úkol č. 1 až č. 3

Provedte opravu stroje se závadou:

1. Připravte si pracoviště, ochranné osobní pomůcky a potřebné pracovní nářadí, prohlédněte stroj a určete závadu.
2. Demontujte vadnou součást a provedte její opravu.
3. Provedte zpětnou montáž a stroj znovu vyzkoušejte.

DRUHÝ DEN PRAKTICKÉ ZKOUŠKY:

Úkol 4.

a) Předvedte obsluhu a údržbu, seřízení stroje.

- provedte kontrolu stroje před vlastní prací
- provedte nastavení stroje pro danou práci
- provedte údržbu stroje

b) Zajistěte výměnu vadného dílu stroje

- prohlédněte stroj a diagnostikujte vadný díl
- demontujte vadnou součást
- provedte objednávku nového náhradního dílu správným postupem

Obsah zadání včetně dílčích operací zpracovává firma.

5. TECHNICKÁ, VÝKRESOVÁ, OBRÁZKOVÁ DOKUMENTACE – zpracovává se dle potřeb zadání

Poznámka: k úkolům stanoveným v modelovém zadání nebylo třeba zpracovat technickou, výkresovou, obrázkovou dokumentaci. V případě, že by zadání bylo zaměřeno na výrobní úkoly s potřebou technické dokumentace, využijte následující ukázkou jejího zpracování.

Výrobní úkol: zhotovení pevného vratidla podle technické dokumentace:

Vybavení pracoviště:

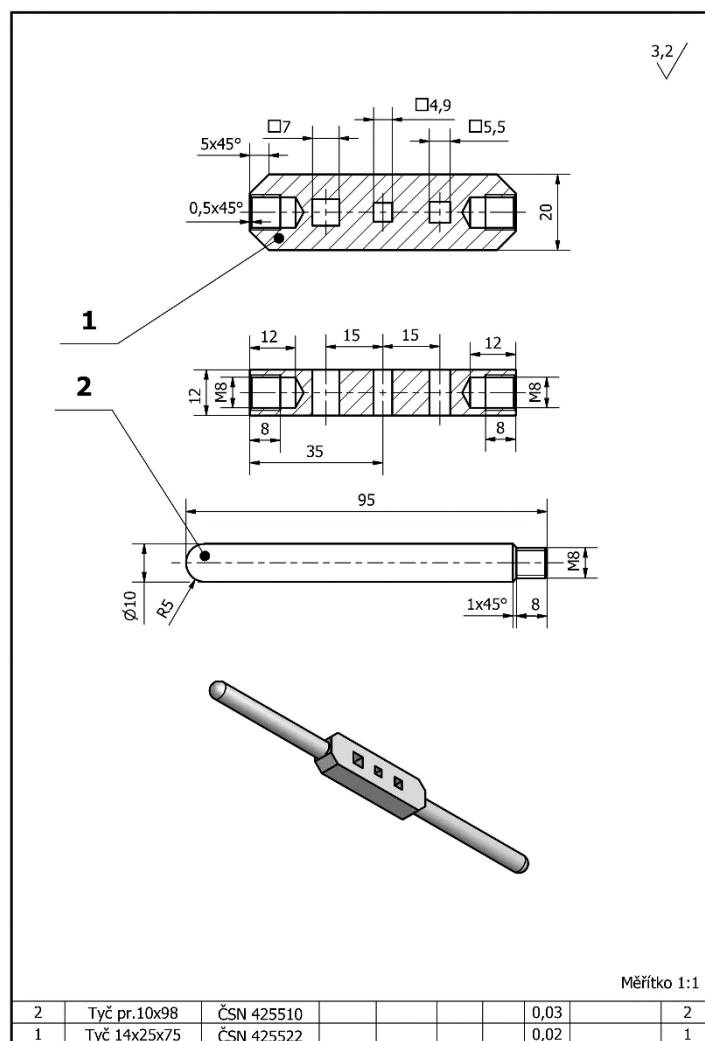
- *materiál a dílenské vybavení na výrobu pevného vratidla pro každého žáka*
- *tyč pr. 10 x 98 (součást číslo 2)*
- *tyč 14 x 25 x 75 (součást číslo 1)*
- *výkresová dokumentace*

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Technická, výkresová, obrázková dokumentace

Pokud nelze zveřejnit firemní výrobní výkresy, uveďte zde jejich zdroje, viz kap. 2.3
6. SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ – zpracovává se dle potřeb hodnocení

Poznámka: Správné řešení v případě potřeby vypracuje škola ve spolupráci s firmou – mohou zde být uvedeny například parametry kvality zhotoveného výrobku, schéma vyrobeného nástroje či výrobku, konkretizace technologického postupu – posloupnost a soupis pracovních operací a časové údaje k jejich zvládnutí, v případě matematických výpočtů jejich výsledky, apod.

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Správné řešení

Úkol č. 1 až č. 3

Oprava stroje se závadou:

1. Žák si kompletně připravil pracoviště, používal vhodné ochranné osobní pomůcky, zvolil veškeré potřebné pracovní nářadí vzhledem k typu přiděleného zemědělského stroje, ve stanoveném časovém limitu provedl při dodržení pravidel BOZP celkovou prohlídku stroje a správně určil závadu.
2. Žák provedl demontáž vadné součásti a řádně opravil součást v souladu se správnou posloupností jednotlivých pracovních operací; dodržoval pravidla BOZP a zvládl stanovený časový limit.
3. Žák provedl zpětnou montáž opravené součásti v souladu se správnou posloupností jednotlivých pracovních operací a stroj znovu celkově vyzkoušel. Chod stroje je bez závad. Žák dodržoval pravidla BOZP a práci zvládl ve stanoveném čase.

texty konkretizuje škola ve spolupráci s firmou

Úkol č. 4

a) Obsluha a údržba, seřízení stroje.

Žák provedl kompletní kontrolu přiděleného zemědělského stroje při dodržení správného postupu a bez vynechání jakékoliv položky/součásti kontroly. Nastavení stroje pro příslušnou práci provedl bezchybně. Předvedl celkovou údržbu všech složek a součástí stroje, na kterých vykonal veškeré potřebné pracovní úkony. Žák dodržoval pravidla BOZP a práci zvládl ve stanoveném čase.

b) Zajištění výměny vadného dílu stroje

Žák provedl celkovou prohlídku přiděleného zemědělského stroje a správně diagnostikoval vadný díl. Demontáž vadného dílu provedl v souladu se správnou posloupností jednotlivých pracovních operací. Objednávku nového náhradního dílu zpracoval a zajistil standardním/resp. správným postupem. Žák dodržoval pravidla BOZP a práci zvládl ve stanoveném čase.

texty konkretizuje škola ve spolupráci s firmou

7. HODNOCENÍ - KRITÉRIA A PRAVIDLA

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Praktická zkouška

Téma „T – xxxxx: 99-01 - Praktická zkouška ve firmě

Hodnocení- kritéria a pravidla

Maximální počet bodů, které může žák za řešení tématu dosáhnout: 120

Kritéria hodnocení

Tabulka č. 1

Úkoly č. 1 až č. 3 -Oprava stroje se závadou

Hodnocená činnost		Maximální počet bodů
1	Příprava pracoviště, využívání ochranných osobních pomůcek	5
2	Výběr pracovního náradí vzhledem k typu přiděleného stroje	5
3	Provedení prohlídky stroje a určení závady	10
4	Demontáž a oprava vadné součásti	20
5	Zpětná montáž a zkouška stroje	10
Dodržování pravidel BOPZ		5
Dodržení stanovených časových limitů		5
Celkem		60

Tabulka č. 2

Úkol č. 4 a + b a) Obsluha a údržba, seřízení stroje; b) Výměna vadného dílu stroje.

Hodnocená činnost		Maximální počet bodů
<u>a) Obsluha a údržba, seřízení stroje.</u>		
1	Kompletní kontrola přiděleného stroje	10
2	Nastavení stroje pro příslušnou práci.	10
3	Údržba všech složek a součástí stroje	5
4	Dodržování pravidel BOPZ	5
<u>b) Výměna vadného dílu stroje</u>		--
1	Prohlídka stroje a diagnostika vadného dílu	10
2	Demontáž vadné součásti	5
3	Provedení objednávky nového náhradního dílu	5
4	Dodržování pravidel BOPZ	5
Dodržení stanoveného časového limitu		5
Celkem		60

Tabulka č. 3 Převod bodů na klasifikaci

Známka	Počet dosažených bodů	%
1	105 – 120	100 - 88
2	89 – 104	87 - 75
3	75 – 88	74 - 63
4	60 – 74	62 - 50

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

5

< 60

< 50

*Poznámka: pro převod bodů na známky využijte excellovský soubor **Převod bodů na klasifikaci.xlsx**, který rovněž naleznete v části Přílohy a opět si jej stáhnete do počítače.*

3. Organizace přípravy praktické zkoušky ve firmě

Příprava školy i firmy na konání praktické zkoušky ve firmě zahrnuje řadu aspektů, které by pracovníci školy měli znát a zohledňovat. Velmi často se jedná o činnosti a aktivity, které jsou zejména pro školy, které s tímto způsobem konání praktické zkoušky nemají zkušenosti, nestandardní. V této části materiálu se proto zabýváme širším kontextem konání praktické zkoušky ve firmě z hlediska

- spolupráce školy a firmy při zajišťování odborného výcviku;
- legislativního rámce platného pro zabezpečení praktické zkoušky ve firmě;
- plánování přípravy a realizace praktické zkoušky podle firemního zadání.

3.1 Spolupráce školy a firmy při zajišťování odborného výcviku

Nejdůležitějším předpokladem pro konání praktické zkoušky ve firmě je to, že vaše škola již má spolehlivého a v daném oboru fundovaného sociálního partnera, se kterým úzce spolupracuje při realizaci odborného výcviku (nebo jeho části) na reálném pracovišti.

Optimální je, pokud se firma zúčastňuje i dalších akcí se školou a pracovníci firmy a školy se navzájem znají. Firma například pořádá pro žáky a pedagogy odborné technické semináře, ukázky nových a méně tradičních technologií a využívání pracovních postupů, umožňuje škole konat exkurze na svých pracovištích a její zástupci se zúčastňují jako odborníci z praxe u závěrečných zkoušek také ústních zkoušek. Velmi přínosné může být i zapojení pracovníků firmy do výuky v rámci hodin určených pro odborníka z praxe. Pracovníci firmy tak získají poměrně jasný přehled nejen o obsahu a způsobu teoretické výuky a úrovni, resp. odborné aktuálnosti vyučovaných teoretických vědomostí, ale také velmi potřebnou představu o reálných schopnostech žáků vzdělávaných v oboru.

Firma rovněž musí splňovat poměrně náročné technické a materiální, hygienické a bezpečnostní a personální podmínky, které škola s firmou zkonzultuje a následně zkontroluje na pracovišti firmy ještě před zařazením žáků do firmy v rámci odborného výcviku.

Získat a udržet si takového partnera ovšem není jednoduché, proto by ve škole měla být zřízena pozice koordinátora spolupráce školy s firmou (s příslušným pracovním úvazkem) a firmy by měly mít v budoucnu možnost získat formální akreditaci pro poskytování odborného výcviku, samozřejmě za předpokladu, že prokáží kvalitu firemního pracoviště a odborného výcviku, který žákům poskytují.⁶

Další podmínky pro zdárnou realizaci firemního zadání můžete ve škole vytvářet následovně:

- poskytování dostatečného času pro konání odborného výcviku na reálném pracovišti

tj., měli byste ve spolupráci s firmou zajistit, aby žáci resp. někteří žáci, strávili na pracovišti firmy co nejvíce času určeného pro OV. Tím umožníte žákům, aby si na reálný provoz zvykli, a vyhnete se tomu, že by mohli být při řešení tématu praktické zkoušky ztrémováni nezvyklým pracovním prostředím.⁷

⁶ Tyto podmínky vyplývají z koncepční studie projektu POSPOLU s názvem Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem dostupné na <http://www.nuv.cz/pospolu/systemova-doporuceni>

⁷ Obdobný požadavek se výhledově bude týkat stále vyššího počtu škol, jejichž povinností bude zajistit realizaci minimálně 12 týdnů odborného výcviku (OV) v reálném nebo modelovaném pracovním prostředí z koncepční

- sledování kvality odborného výcviku

tj. měli byste si vytvořit konkrétní plán spolupráce s firmou včetně podrobného popisu stěžejní pracovní náplně a organizačního zajištění průběhu OV a přiložit jej jako dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu. To, jak odborný výcvik skutečně probíhal, a co se v jeho rámci žáci reálně naučili, byste měli průběžně zaznamenávat do dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v jeho průběhu.

- podpora profesního růstu učitelů odborného výcviku a instruktorů

tj. vedení školy by mělo vytvářet co nejvhodnější podmínky pro stáže učitelů odborného výcviku v příslušné firmě a vedení firmy by mělo podporovat své odborné instruktory, aby získali profesní kvalifikaci „instruktor praktického vyučování“, kterou by měli mít možnost získat absolvováním akreditovaných kurzů.⁸ Učitelé OV by tak průběžně získávali informace o aktuální pracovní náplni firmy a také o vývoji v daném oboru. Instruktoři by si ke své odbornosti osvojili základy pedagogiky a psychologie, což posílí jejich kompetence k výkonu učitelské role.

3.2 Legislativní rámec pro zabezpečení praktické zkoušky ve firmě

Jak zaměstnavatelé školy, tak i pracovníci firmy jsou povinni řídit se při konání praktické zkoušky ve firmě platnou legislativou. Proto byste se měli ve škole seznámit se základními školskými i občansko-právními předpisy platnými v této oblasti (zejména zákoníkem práce).

Základní podmínky pro ukončování středního vzdělání stanoví školský zákon (Zákon č. 561/2004 Sb.) v platném znění⁹

Závěrečnou zkouškou v oborech středního vzdělání s výučním listem se zde zabývá § 74 Závěrečná zkouška, který mimo jiné stanoví i novou povinnost konání ZZ podle jednotného zadání v oboru, což zde ve zkrácené verzi uvádíme:

(1) Závěrečná zkouška se skládá

a) v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku,...

(2) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání s výučním listem se ukončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání s výučním listem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.

(3) Termíny konání závěrečných zkoušek stanoví ředitel školy. V závěrečných zkouškách podle odstavce 1 písmene a) škola využívá jednotných zadání a související zkušební dokumentace. Tato zadání a zkušební dokumentaci připravuje a školám zpřístupňuje ministerstvo nebo právnická osoba zřízená ministerstvem a pověřená

studie projektu POSPOLU s názvem Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem dostupné na <http://www.nuv.cz/pospolu/systemova-doporuceni>

⁸ Výhledově by měla být legislativně zakotvena povinná stáž v reálném pracovním prostředí pro všechny učitele odborných škol v rámci času vyčleněného pro samostudium v rozsahu 6 dnů ročně, rovněž by měli mít instruktoři z firem možnost získat profesní kvalifikaci „instruktor praktického vyučování“ v akreditovaných kurzech vedoucích k této profesní kvalifikaci. Koncepční studie projektu POSPOLU s názvem Nové prvky duálního odborného vzdělávání podporující spolupráci škol a firem dostupná na <http://www.nuv.cz/pospolu/systemova-doporuceni>

⁹ Aktuálně Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

zpracováním jednotných zadání závěrečných zkoušek a zkušební dokumentace. Škola je povinná zabezpečit zadání a související dokumentaci proti jejich zneužití. ...

Podrobnosti ke konání praktické zkoušky stanoví vyhláška č. 36 ze dne 4. března 2014, kterou se mění vyhláška č. 47/2005 sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, ve znění vyhlášky č. 126/2011 sb.

Možnost konat praktickou zkoušku ve firmě je obsažena v § 6 stanovujícím Další podmínky konání závěrečné zkoušky, a to zejména v bodu (2), cit.: „Zkoušky se konají ve škole, kde se žáci vzdělávali. Praktická zkouška se může konat i na pracovištích jiných osob, kde se koná praktické vyučování na základě dohody uzavřené mezi právnickou osobou, která vykonává činnost školy, a touto osobou.“

V případě oborů s výučním listem je praktické vyučování realizováno jako odborný výcvik, pro který jsou vymezeny základní podmínky v § 12 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři v platném znění takto, cit.:

„(1) Odborný výcvik spočívá v osvojování si základních dovedností, činností a návyků, zhotovení výrobků, ve výkonu služeb nebo ve výkonu prací, které mají materiální hodnotu.

(2) V odborném výcviku je v denní formě vzdělávání vyučovací jednotkou vyučovací den; v prvním ročníku nesmí být delší než 6 vyučovacích hodin.

(3) Dopolední vyučování ve vyučovacím dni v denní formě vzdělávání začíná nejdříve v 7 hodin a odpolední vyučování ve vyučovacím dni v denní formě vzdělávání končí nejpozději ve 20 hodin. V odůvodněných případech může ředitel školy v denní formě vzdělávání určit počátek dopoledního vyučování žáků druhých, třetích a čtvrtých ročníků od 6 hodin a konec odpoledního vyučování žáků třetích a čtvrtých ročníků ve 22 hodin. Týdenní rozvrh vyučování žáků se upraví tak, aby mezi koncem jednoho vyučovacího dne a začátkem následujícího dne měli odpočinek alespoň 12 hodin.

(4) Zpravidla po druhé hodině odborného výcviku konaného ve škole nebo ve školském zařízení se zařazuje přestávka v délce 15 až 25 minut.

(5) Pokud žáci konají odborný výcvik na pracovištích fyzických nebo právnických osob, mají přestávky shodně s jejich zaměstnanci v souladu s ustanovením zákoníku práce. Délka přestávek se nezapočítává do doby trvání vyučovacího dne.

(6) Odborný výcvik uskutečňovaný ve škole nebo ve školském zařízení provádí učitel odborného výcviku. Procvičování dovedností žáků na pracovištích fyzických nebo právnických osob se provádí za vedení a dozoru instruktorů. Instruktor vede současně nejvýše 6 žáků.“

Pokud budete ve vedení školy uzavírat s vedením firmy smlouvu o realizaci odborného výcviku, postupujte v souladu s § 13 Vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, který stanoví tzv. Náležitosti smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování následovně, cit.:

„Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování obsahuje zejména:

- a) obory vzdělání a druh činností, které žáci při praktickém vyučování budou vykonávat,
- b) místo konání praktického vyučování,
- c) časový rozvrh praktického vyučování, jeho délku a den jeho zahájení,
- d) počet žáků, kteří se zúčastňují praktického vyučování,

e) poskytování nástrojů a nářadí používaných při praktickém vyučování a způsob dopravy žáků do místa výkonu praktického vyučování,

f) způsob odměňování žáků za produktivní činnost,

g) opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, zejména s uvedením osobních ochranných pracovních prostředků a k zajištění hygienických podmínek při praktickém vyučování,

h) podmínky spolupráce pověřeného zaměstnance právnické osoby vykonávající činnost školy a pověřeného zaměstnance fyzické nebo právnické osoby při organizaci a řízení praktického vyučování na pracovištích fyzických nebo právnických osob a požadavky pro výkon činnosti pověřených zaměstnanců této fyzické nebo právnické osoby (dále jen „instruktor“),

i) ujednání o náhradě nákladů, které jiné fyzické nebo právnické osobě prokazatelně a nutně vznikají výhradně za účelem uskutečňování praktického vyučování na jejím pracovišti.“

Zde je třeba připomenout, že byste vždy měli pečlivě zvážit a rozpracovat část smlouvy týkající se BOZP. Tuto část, stanovenou v bodu g) §13, rozhodně nesmíte ve smlouvě podcenit. Musíte ji promyslet do jednotlivých podrobností, zejména pokud se týká např. poskytování OOPP, pracovních oděvů a obuvi, čistících a dezinfekčních prostředků. Ředitel školy, nebo jím pověřený pracovník školy, musí vyhodnotit všechna rizika, se kterými mohou žáci přijít při odborném výcviku do styku (obdobně jako je musí vyhodnotit zaměstnavatelé za zaměstnance v pracovněprávním vztahu). Ředitel školy pak musí určit, jaká opatření k jejich prevenci je třeba přijmout. I když se odborný výcvik koná na pracovištích konkrétního zaměstnavatele (lhostejno jestli právnické nebo fyzické osoby), stále jde o výcvik žáků a za BOZP odpovídá především škola. Zaměstnavatel, u něhož se uskutečňuje praktické vyučování, totiž eviduje a vyšetřuje zásadně pouze pracovní úrazy, tedy poškození zdraví zaměstnance, k němuž došlo při plnění pracovních úkolů na jeho pracovištích Zákoník práce, ani školský zákon zaměstnavateli neukládají, aby vyšetřoval příčiny a okolnosti úrazu žáků při odborném výcviku; to je odpovědnost školy, která jí je uložena školským zákonem. Zákoník práce však zaměstnavateli ukládá, že bude hradit škodu, a proto je nesporné, že musí být i on seznámen s průběhem vyšetřování příčin a okolností úrazu žáka, a že mu musí být v praxi dána možnost, aby se k tomuto vyšetřování vyjádřil. Navíc škola musí úraz nahlásit i příslušnému inspektorátu práce, což zvyšuje důvody pro kontrolu zaměstnavatele ze strany inspekce práce.

Při stanovování počtu žáků při odborném výcviku se ve škole řídíte Nařízením vlády č. 211/ 2010 Sb. o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání v platném znění, kde je u každého oboru s výučním listem uveden nejvyšší počet žáků na učitele odborného výcviku v 1. ročníku a ve 2 a 3 ročníku vzdělávání.¹⁰ Ten se totiž v jednotlivých oborech i ročnících různí podle potřeb a charakteru oboru. Například v oboru vzdělání 26-51-H/02 Elektrikář-silnoproud jde o maximálně 12 žáků v 1. ročníku vzdělávání a o nejvíce 7 žáků ve 2 a 3. ročníku, zatímco v oboru 65-51-H/01 Kuchař – číšník může vést učitel OV v 1. ročníku nejvíce 17 žáků a v následujících dvou ročnících nejvíce 12 žáků.

¹⁰ Dostupné např. na <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-211#p1>

3.3 Plán organizačního zajištění praktické zkoušky ve firmě

Na základě zkušeností zaznamenaných v případových studiích škol, které již dlouhodobě provádějí realizaci praktické zkoušky u firem, lze obecně doporučit všem školám, které se o tuto možnost zajímají, aby si ve spolupráci s firmou připravily tzv. **Plán organizačního zajištění praktické zkoušky ve firmě**. Tento plán by měl obsahovat veškeré údaje a informace potřebné pro zajištění praktické zkoušky na pracovišti zaměstnavatele, počínaje stanovením a konzultováním jednotlivých souvisejících úkolů a aktivit, určením termínů jejich zajištění a vymezením osobní odpovědností pracovníků školy a zaměstnanců firmy za jejich plnění.

Plán organizačního zajištění praktické zkoušky ve firmě musí navazovat na rámcovou Smlouvu o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování uzavřenou mezi školou a firmou, která obsahuje všechny nezbytné právní náležitosti uvedené v kap. 3.2, resp. na Smlouvu o realizaci odborného výcviku ve firmě.

Plán může mít formální podobu **interního pokynu** ředitele školy a měl by obsahovat zejména tyto náležitosti:

1. Způsob dojednání realizace praktické zkoušky ve firmě, pověření koordinátora tohoto úkolu ředitelem školy, termín schůzky zástupců školy a firmy a obsah jednání.
 - schůzka je zaměřená na seznámení pracovníků firmy s vybraným tématem z jednotného zadání příslušného oboru a konzultaci možnosti obdobného způsobu realizace praktické zkoušky na jejich pracovišti;
 - pracovníkům firmy je třeba předat metodické pokyny k realizaci praktické zkoušky ve firmě a dohodnout další postup prací na tvorbě náležitosti tématu s firemním zadáním.
2. Stanovení termínů a časů zkoušek (včetně opravných a náhradních termínů), určení předpokládaného počtu žáků zúčastňujících se praktické zkoušky ve firmě, a případných dalších organizačních záležitostí
 - např. způsob případné dopravy do místa zkoušky, zajištění přesunu žáků na pracovištích firmy v průběhu zkoušky apod.
3. Vytvoření rozpisu personálního zajištění zkoušky
 - např. zajištění trvalé přítomnosti pedagogických pracovníků (učitele odborného výcviku, učitele odborných předmětů) a odborníka z praxe (instruktora firmy) na pracovišti;
 - zajištění kontroly průběhu zkoušky - zpravidla vykonávají členové zkušební komise.
4. Stanovení opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktické zkoušce ve firmě
 - např. soupis ochranných opatření, která musí být přijata z hlediska BOZP;
 - soupis povinných osobních ochranných pracovních prostředků používaných žáky v průběhu zkoušky atd.
5. Sestavení harmonogramu prací spojených s tvorbou náležitostí tématu praktické zkoušky (viz kapitola 2.3) včetně termínů a odpovědností
 - např. kdo z pracovníků firmy zpracuje zadání tématu podle aktuálních zakázek firmy (volba technologického postupu, provedení, výběr materiálu, způsob zhotovení, povrchová úprava, výkresová dokumentace, výrobní a technologický postup apod.), s kým z pracovníků školy bude spolupracovat a v jakém termínu je nejpozději poskytné jako podklad pro dopracování dalších náležitostí tématu ve škole;
 - kdo z pracovníků školy zajistí rozpracování dalších náležitostí tématu v tzv. otevřeném tématu *Praktická zkouška ve firmě*, tj. pokynů pro žáky, doplnění organizačních pokynů

k praktické zkoušce dle skutečnosti, vytvoření pravidel a kritérií hodnocení tématu atd. (viz kapitola 2.3).

6. Stanovení podmínek technického a materiálního zabezpečení praktické zkoušky
 - např. způsob zajištění ochranných osobních a pracovních pomůcek žáků;
 - způsob zajištění a financování využívaného materiálu a technických zařízení.
7. Stanovení způsobu řešení případných škod zapříčiněných žáky v průběhu praktické zkoušky na pracovišti firmy a řešení nenadálých událostí (úrazy apod.).
 - např. dohoda o náhradu škody způsobené na pracovišti firmy žákem
 - stanovení povinného pojištění hmotné odpovědnosti u žáků, kteří pracují ve firmách
8. Stanovení způsobu vyhodnocení realizace praktické zkoušky ve firmě, příp. dalších podmínek pro konání praktické zkoušky specifických potřeb školy a firmy.

V některých školách se osvědčilo poskytovat žákům ke konání praktické zkoušky ve firmě souhrnné vybrané údaje a informace, jejichž prostřednictvím jsou žáci seznámeni s datem, místem, podmínkami a průběhem konání zkoušky ve firmě, což povinně stvrzují svým podpisem.

Informace pro žáky k praktické zkoušce ve firmě obsahují například následující údaje:

- a. den a hodinu příchodu na pracoviště
- b. den a hodinu zahájení zkoušky na pracovišti
- c. body poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci se zohledněním specifik firmy
- d. předepsanou pracovní ústroj žáků (včetně potřebných ochranných osobních pracovních pomůcek a obuvi)
- e. povinnost předložit u zkoušky průkaz totožnosti
- f. předepsané pracovní nástroje (jsou-li součástí povinného vybavení žáků), příp. psací, a rýsovací potřeby
- g. jmenovitý seznam osob přítomných na pracovišti (pedagogové, instruktor)
- h. odchodový list (slouží k registraci nutných odchodů žáků z pracoviště)

4. Jaké mají školy zatím s praktickou zkouškou ve firmě zkušenosti

V projektu Pospolu byly identifikovány různé možnosti spolupráce s firmami. Jednou z forem byla i spolupráce při ukončování studia formou závěrečné zkoušky. Proto byly shromažďovány různé náměty z praxe škol, jak je tato spolupráce realizována. Tyto případy byly popsány v **případových studiích**, které jsou zveřejněny na platformě <http://pospolu.rvp.cz/priklady-spoluprace>

Některé vybrané příklady dobré praxe naleznete v následujícím textu.

Střední škola polytechnická, Jílová, Brno – KOBERCE BOSKOVICVE s.r.o.

Realizace praktické závěrečné zkoušky u firmy probíhá relativně bez problémů. Pro školu je rizikem případné zrušení či pozastavení vytipované zakázky. Pro eliminaci tohoto rizika musí být připraveno náhradní cvičné pracoviště. Ze strany firmy je pak drobným problémem nutnost úpravy harmonogramu prací pro umožnění realizace jednotného zadání závěrečných zkoušek (JZZZ) pro dohodnutý počet žáků v konkrétních termínech a nutnost přípravy pracoviště v dostatečném předstihu, aby byla zaručena požadovaná vlhkost v období realizace praktické zkoušky. Problém by v budoucnu mohl nastat při nedostatku zakázek, popř. kdyby zakázka nebyla v souladu s tématy JZZZ vyhlášenými pro daný termín závěrečné zkoušky. Obecně hodnotím praktickou zkoušku u firmy kladně, neboť krom ekonomických úspor jsme vysledovali i zodpovědnější přípravu a vyšší motivaci žáků, kteří se mohou podílet na realizaci díla, které bude skutečně sloužit svému účelu. Hlavním přínosem spolupráce s touto konkrétní firmou vidím v důrazu na kvalitu finálního díla. V této době nebývá bohužel obvyklé, že by firma byla ochotna akceptovat delší dobu realizace zakázky, nebo zvýšené materiální náklady, které se při malých zkušenostech žáků nedají zcela vyloučit (zejména v nižších ročnících). Za celou dobu spolupráce s touto firmou jsme se rovněž nikdy nesetkali s pokusem o svévolné krácení předepsaného technologického postupu, nebo použitím podmínečně vhodného (často méně kvalitního) materiálu. Právě tyto předpoklady předurčují firmu KOBERCE BOSKOVICE, s.r.o. ke spolupráci s naší vzdělávací organizací, která pro účely výuky musí na dodržování technologických předpisů a použití vhodných materiálů trvat.

Garant za školu – Jan Studýnka

Střední škola technická a řemeslná Nový Bydžov – Maso Jičín s.r.o. a Podkrkonošská uzenina s.r.o.

Realizace závěrečných zkoušek oboru řezník - uzenář ve spolupráci školy se smluvními partnery školy se děje díky velmi úzké spolupráci hlavně v oblasti odborného výcviku žáků s oběma firmami. Žáci, kteří budou konat během studia odborný výcvik v prostorách obou firem, vykonají praktickou část závěrečné zkoušky pod dohledem určeného instruktora žáka z řad zaměstnanců dané firmy. Smluvní instruktor školy ze společnosti Maso Jičín s. r. o. pan Odvárko je vedoucím masné výroby a zároveň instruktorem žáků na odborném výcviku. Ve firmě pracuje 10 let. Smluvní instruktor školy ze společnosti Podkrkonošská uzenina s. r. o., se sídlem v Bělé u Staré Paky pan Pekárek je vedoucím masné výroby a pracuje ve firmě od jejího založení. Oba tito pracovníci jsou členy zkušební komise při závěrečných zkouškách žáků oboru Řezník - uzenář. Legislativní problémy nenastaly, avšak odborníci z praxe, členové zkušební komise z řad společností nejsou za svoje členství v komisi nijak finančně odměňováni.

Odměnou pro tyto společnosti je de facto skutečnost, že z řad žáků školy získávají nové kvalifikované pracovníky. Finanční zajištění společnosti spočívá v materiálně technickém zabezpečení praktické závěrečné zkoušky. K tomuto bude využito moderní strojní vybavení, prostory dílen a suroviny pro vykonání praktické zkoušky. Dále bude v době konání zkoušky vyčleněn smluvní instruktor výhradně pro konání praktické zkoušky žáků.

Garant za školu – Pavel Obermajer

Střední odborné učiliště, Prokopa Velikého, Domažlice – Gerresheimer Horšovský Týn s.r.o.

Mezi školou a firmou existuje velmi intenzivní spolupráce již od roku 2009. Přímo pro potřeby firmy byl školou vytvořen speciální školní vzdělávací program Strojní mechanik - zaměřený na obsluhu lisů pro vstřikování plastů. Jde o kooperační vzdělávání, kdy se žáci teoreticky vzdělávají v SOU Domažlice a praktickou výuku absolvují jak v SOU Domažlice, tak i v školicím středisku firmy. Tento obor je sponzorovaný firmou Gerresheimer. Firma nabízí žákům stipendium - minimálně 60 000 Kč po dobu studia, dále bonusy za docházku a za prospěch. Po absolvování studia rovněž firma garantuje zaměstnání ve firmě. Spolupráce SOU Domažlice s firmou Gerresheimer tak v podstatě odpovídá duálnímu systému vzdělávání, kdy je odborný výcvik realizován přímo ve firmě, která se podílí také na tvorbě ŠVP a hodnocení žáků. Žáci v plném rozsahu provádějí závěrečné zkoušky dle JZZZ oboru strojní mechanik a kromě toho prokazují teoretickou a praktickou připravenost seřizování a obsluhu vstřikovacích lisů pro výrobu plastů formou samostatné zkoušky dle zadání Praktické zkoušky ve firmě a vydáním dokladu o úspěšném absolvování zkoušky.

Garant za školu – Jaroslav Sokol

Střední odborné učiliště elektrotechnické, Vejprnická, Plzeň – Václav Zeithaml – ELEKTRONN s.r.o.

Škola poskytuje vzdělání v oborech se zaměřením na elektrotechnická, elektronická a telekomunikační zařízení. Pro úspěšné žáky organizuje odborné stáže v Německu a na Slovensku. Do výuky zavádí moderní technologie a postupy, spolupracuje s významnými zaměstnavateli v regionu. Historie firmy Václav Zeithaml - ELEKTRONN se začala psát koncem roku 1990. Hlavní činností byla výroba elektrických rozváděčů NN. Po restrukturalizaci v roce 1993 si firma vybudovala pevné postavení na trhu v oboru elektro projekce a konstrukce rozváděčů. Požadavek na provedení závěrečné zkoušky žáků oboru 26-51-H/01 Elektrikář ve firmě Václav Zeithaml - Elektron, Rokycany vznikl na základě dlouhodobé spolupráce firmy, jejíž výrobní sortiment tvoří výroba a montáž elektrických rozváděčů NN. V regionu je mnoho dalších firem, jejichž výrobní program je zaměřen obdobně. S pracovníky firmy byla vedena diskuse nad přípravou, obsahem, personálním a materiálním zajištěním úspěšného provedení možné závěrečné zkoušky. Z databáze JZZZ bylo nakonec vybráno téma, které se nejvíce přibližovalo k požadavkům na danou odbornost a možnostem firmy a školy (personální, materiální). Praktická zkouška se v rámci závěrečných zkoušek konala v prostorách firmy.

Garant za školu – Bohumír Sobotka

Závěr

I když se zpočátku může zdát, že kromě organizačního zajištění realizace praktické zkoušky ve firmě přibude škole i firmě v souvislosti s podmínkami nových závěrečných zkoušek poměrně hodně administrativní práce, ve výsledku budete mít zpracovanou kompletní dokumentaci praktické zkoušky, která je nejen zaměstnavateli, ale i odbornými učiteli pokládána za nejdůležitější část závěrečných zkoušek.

Písemné podklady, které si k realizaci praktické zkoušky ve firmě jednou vytvoříte, totiž můžete s menšími obměnami (např. změna znění zadání dle aktuálních potřeb firmy, změny termínů dle aktuálního školního roku) využívat i v následujících letech a budou vám oporou v případě jakékoliv kontrolní činnosti nebo nenadálé události.

Na závěr vám proto přejeme, aby vám tato metodická příručka pomohla v přípravě i realizaci praktické zkoušky ve firmě a doufáme, že bude užitečná nejen pro školy, které s touto problematikou dosud nepřišly do styku, ale i pro školy, které již jsou v oblasti uskutečňování praktické zkoušky na pracovištích firem zkušené.

Vždy se ovšem může stát, že i přes podrobné informace v tištěné podobě budete potřebovat nějakou konkrétní radu nebo narazíte na problém, o kterém se zde nepíše. V takovém případě se obračejte na níže uvedené pracovníky Národního ústavu pro vzdělávání, kteří Vám v rámci svých pracovních pozic a kompetencí poradí či pomohou.

Kontakty- na koho se obrátit v případě potřeby pomoci

Ing. Taťána Vencovská, obsahová manažerka projektu Pospolu
e-mail: tatana.vencovska@nuv.cz, tel.: 274 652 232

PhDr. Romana Jezberová, Ph.D., metodik Nových závěrečných zkoušek
e-mail: romana.jezberova@nuv.cz, tel.: 274 022 412, 604 213 663

konzultační centrum NUV

<http://rvp.cz/informace/mam-dotaz/konzultacni-centrum>

Přejeme Vám mnoho úspěchů ve Vaší práci.

Pracovníci NÚV a projektu POSPOLU

Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi